

Utkast till yttrande från Regionkommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Kommissionens bidrag under och efter perioden av eftertanke: Plan D som i demokrati, dialog och debatt" och "Vitbok om EU:s kommunikationspolitik"

(2006/C 229/10)

REGIONKOMMITTÉN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av

"Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Kommissionens bidrag under och efter perioden av eftertanke: Plan D som i demokrati, dialog och debatt" (KOM (2005) 494 slutlig) och "Vitbok om EU:s kommunikationspolitik" (KOM(2006) 35 slutlig),

kommissionens beslut av den 13 oktober 2005 att i enlighet med artikel 265 första stycket i EG-fördraget rådfråga Regionkommittén i detta ärende,

presidiets beslut av den 15 november 2005 att ge utskottet för konstitutionella frågor, EU:s styresformer och ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i uppdrag att utarbeta ett yttrande i frågan,

Nicefördraget (EGT C 80, 10.3.2001, s. 1),

Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, vilket undertecknades av stats- och regeringscheferna den 29 oktober 2004 (CIG 87/04 rév. 1, CIG 87/04 Add 1 rév. 1, CIG 87/04 Add 2 rév. 1),

den deklaration om ratificering av det fördrag om upprättande av en konstitution för Europa som utfärdats av medlemsstaternas statschefer och regeringschefer (Europeiska rådets möte den 16–17 juni 2005),

samarbetsavtalet mellan Regionkommittén och Europeiska kommissionen (CdR 197/2005 punkt 11) som undertecknades den 17 november 2005,

Europaparlamentets resolution om en period för eftertanke: strukturen, ämnena och ramen för en utvärdering av debatten om Europeiska unionen, A6-0414/2005,

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén Kommissionens bidrag under och efter perioden av eftertanke: Plan D som i demokrati, dialog och debatt" (CESE 1390/2005 fin) ⁽¹⁾,

Regionkommitténs yttrande av den 13 oktober 2005 om "En period för eftertanke: strukturen, ämnena och ramen för en utvärdering av debatten om Europeiska unionen" (CdR 250/2005 fin) ⁽²⁾,

Regionkommitténs yttrande av den 17 december 2002 om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om "En informations- och kommunikationsstrategi för Europeiska unionen" (CdR 124/2002 fin) ⁽³⁾,

det utkast till yttrande (CdR 52/2006 rév. 1) som antogs den 7 april 2006 av utskottet för konstitutionella frågor, EU:s styresformer och ett område med frihet, säkerhet och rättvisa (föredragande: **Mercedes Bresso**, provinsordförande i Turin (IT-PSE),

och av följande skäl:

- 1) Bristen på kommunikation mellan EU och unionsmedborgarna tyder på att det råder ett demokratiskt underskott i EU. De stora beslut som påverkar européernas liv fattas genom komplicerade förhandlingar mellan regeringar och institutioner, och medborgarna är till stor del passiva, tillfälliga åskådare.

⁽¹⁾ EUT C 65, 17.3.2006, s. 92–93.

⁽²⁾ EUT C 81, 4.4.2006, s. 32–36.

⁽³⁾ EUT C 73, 26.3.2003, s. 46–52.

- 2) Fram till dess att det demokratiska underskottet åtgärdats genom institutionella reformer, som utkastet till konstitutionellt fördrag för övrigt skulle initiera, och till dess att man slutligen accepterar den roll EU:s befintliga demokratiska organ spelar och det arbete de utför, är EU-institutionernas främsta uppgift att bidra till att åtgärda det demokratiska underskottet med andra medel och på så vis ge medborgarna möjlighet att yttra sig över Europaprojektets politiska framtid.
- 3) Det är viktigt att inte bara åstadkomma effektiva kommunikationsmedel utan även att fastställa kommunikationsverksamhetens syften och att offentliggöra dessa. Likaså är det nödvändigt att stärka olika forum för medborgarinflytande och föra in EU-projektets grunder som en del av utbildningen i skolorna. Syftet med denna process är att åtgärda det demokratiska underskottet och ge medborgarna möjlighet att yttra sig över Europaprojektets politiska framtid, särskilt när det gäller Europas institutionella och politiska karaktär och frågan om huruvida man tänker utvidga eller inskränka gemenskapspolitiken och öka, bibehålla eller minska den ekonomiska och politiska integrationen.
- 4) Unionens kommunikationspolitik bör syfta till att skapa ökad medvetenhet om unionen. En sådan kan endast skapas om det bland allmänheten finns ett stöd för det europeiska samarbetet. Utgångspunkten måste därför vara ämnen och frågor som påverkar medborgarnas dagliga liv och där det europeiska samarbetet har ett tydligt mervärde. Alla måste inse att detta kräver en långsiktig insats.
- 5) De regionala och lokala myndigheterna spelar en central roll i debatten om unionens framtid. De mobiliserar medborgarna i deras hjärtefrågor och organiserar strukturerade debatter med allmänheten och deras folkvalda inom lokala och regionala institutioner och med ledamöter av Europaparlamentet. Vi hoppas att å ena sidan Regionkommittén som företrädare för de lokala och regionala myndigheterna och å den andra Europaparlamentet, där det överstatliga medborgarskapet kommer till uttryck får delta som fullvärdig part i denna process så att en verklig kommunikation på flera nivåer kommer till stånd.

Yttrandet antogs enhälligt vid Regionkommitténs 65:e plenarsession den 15 juni 2006.

Regionkommitténs synpunkter och rekommendationer

1. ReK:s synpunkter och rekommendationer rörande perioden av eftertanke och plan D

1.1 Regionkommittén inser att perioden av eftertanke ger tillfälle att återansöka gemenskapsprocessen och att de europeiska styresformernas nuvarande kris inte får innebära att det europeiska integrationsprojektet ifrågasätts. All gemenskapspolitik kommer att bli fruktlös om den inte grundar sig på ett återupprättande av den demokratiska grundvalen för Europa-projektet.

1.2 EU kan inte bli en verklig ödesgemenskap om man inte bland medborgarna kan förankra och sprida känslan av att ha en gemensam identitet i mångfalden, inte kan förmedla de grundläggande värdena till nya generationer, inte lyckas ge uttryck för och främja dessa värden gentemot den övriga världen, inte lyckas få medborgarna att förstå de viktigaste mekanismerna för dialog och samverkan mellan institutionerna och inte lyckas förmedla grundläggande kunskaper om den europeiska integrationens viktigaste aspekter på ekonomisk, politisk, historisk och social nivå – men de måste framför allt delta mer aktivt i uppbyggnaden av Europa och i beslutsprocessen.

1.3 Kommittén framhåller att ett av dess mål är att fullfölja konstitutionsprocessen. Därför motsätter sig ReK tanken på att överge det konstitutionella fördraget till förmån för Nicefördraget, liksom olika former av fritt val i genomförandet (att plocka russen ur kakan). ReK hoppas att man antar ett konstitutionellt fördrag som befäster ett politiskt, blomstrande, starkt och medborgarinriktat EU. Vi uppmanar till ratificering av ett konstitutionellt fördrag senast 2009, med beaktande både av problemen i vissa medlemsstater och ståndpunkterna hos dem som redan ratificerat fördraget. EU måste därför förlänga perioden för eftertanke och inte utesluta någon möjlighet till framsteg i den europeiska integrationen som kan ge medborgarna en bättre bild av Europa, oavsett om det sker genom fullständig eller delvis enighet.

1.4 Kommittén pekar i sammanhanget på de tendenser till nationalism och protektionism som gör sig påminda inom EU. Dessa tendenser är en fara för unionens vidare utveckling.

1.5 Perioden av eftertanke ger möjlighet att koncentrera den europeiska debatten till fördelarna med flernivåstyrelse (*multilevel governance*), för att motsvara Europaprojektets ideal som sammanfattas i mottot för det konstitutionella fördraget, "Förenat i mångfalden".

1.6 Regionkommittén anser att subsidiaritets- och närhetsprinciperna bör vara integrerade fullt ut i gemenskapsmetoden för att åstadkomma effektivitet och legitimitet eftersom det i detta skede handlar om ett instrument som är nödvändigt för att föra unionen närmare medborgarna.

1.7 Kommittén konstaterar att ett offentligt europeiskt rum endast kan skapas om EU på nytt lanserar en politisk integration som ger medborgarna möjlighet att engagera sig i valet av tydliga politiska riktlinjer för kontinentens framtid.

1.8 Kommittén konstaterar att stora ansträngningar måste göras för att utveckla en europeisk medborgaranda som främjar ett fullständigt och medvetet deltagande från medborgarnas sida i konstruktionen av det europeiska projektet.

1.9 ReK anser att alla folkvalda har ansvar för att dessa angelägna krav uppfylls. Kommittén uppmanar alla folkvalda på lokal, regional, nationell och europeisk nivå att samverka för att skapa en demokratisk förbindelselänk till medborgarna. Mot denna bakgrund ser kommittén gärna att man intensifierar det mellaninstitutionella samarbetet med Europaparlamentet och de övriga institutionerna, i syfte att i avsevärd utsträckning stärka samrådet med de lokala och regionala myndigheterna inom EU.

1.10 Kommittén är övertygad om att dialogen med medborgarna, de politiska organisationerna, fackföreningarna och sammanslutningarna borde föras permanent och på grundval av en förtroendepakt. Av detta skäl bör perioden för eftertanke användas för att ta reda på vad medborgarna tycker. Detta förutsätter att EU:s institutioner tillämpar en öppenhet och tillgänglighet som underlättar för medborgarna att delta i debatter och diskussioner. För detta ändamål bör det finnas ett permanent och strukturerat samarbete mellan de institutioner som ansvarar för planeringen.

1.11 ReK anser att man inom EU och alla dess institutioner och organ systematiskt bör lyfta fram den stora betydelse som den lokala och regionala dimensionen i medlemsstaterna har haft för den europeiska integrationsprocessen. Integrationsprocessens lokala och regionala dimension är unik och kan bidra till att ge EU:s samtliga beslut en större demokratisk legitimitet. Därför bör man i mycket större utsträckning beakta ReK:s yttranden om man vill stärka EU:s demokratiska legitimitet.

1.12 Enligt kommissionens egen vitbok om styresformer och utkastet till konstitutionellt fördrag bör Regionkommittén tilldelas instrument som gör det möjligt – åtminstone på de områden där ReK skall rådfrågas – att följa upp kommissionens genomförande av de åtgärder som antogs med dess rapport.

1.13 Regionkommittén anser att decentraliserade kommunikationsstrategier bör använda den demokratiska potential som utgörs av ReK:s ledamöter och deras europeiska mandat. Detta

innebär att de bör engageras i de nationella planer som föreskrivs i Plan D, av vilka några redan håller på att genomföras, och att de bör erkännas av kommissionens representationskontor i medlemsstaterna och engageras i gemenskapsinitiativ som föreslås i Plan D samt i de åtgärder som Europaparlamentet vidtar. Europeiska unionen måste för detta ändamål tillhandahålla tillräckliga finansiella resurser, annars riskerar planen att stanna vid goda avsikter.

1.14 Kommittén anser att vi måste se bortom perioden för eftertanke och att EU-institutionerna och de folkvalda bör föra en strukturerad debatt med medborgarna och deras sammanslutningar, med användning av den metod som fördes fram av konventet i arbetet med det konstitutionella fördraget. Utgångspunkten för debatten bör vara konkreta problem i de europeiska medborgarnas liv som bl.a. levnadsstandard, sysselsättning, miljöskydd och energi, och på Europaparlamentets förslag bör ett begränsat antal prioriteringsfrågor om Europas framtid behandlas, nämligen följande:

- i) Vilket är den europeiska integrationens mål?
- ii) Vilken roll bör EU spela internationellt?
- iii) Vilken framtid har den europeiska ekonomiska och sociala modellen mot bakgrund av globaliseringen?
- iv) Hur skall Europeiska unionens gränser definieras?
- v) Hur skall frihet, säkerhet och rättvisa främjas?
- vi) Hur skall unionen finansieras?

1.15 Kommittén anser att det krävs mer för att vinna medborgarnas förtroende än att föra en dialog och att kartlägga deras önskemål. EU-medborgarna måste veta att det i slutändan är de själva som via sina folkvalda företrädare beslutar om EU:s framtid. Frågorna i föregående punkt måste därför besvaras i form av om möjligt gemensamma politiska ståndpunkter från alla lokala, regionala och nationella myndigheter.

1.16 Förutom att genomföra informationskampanjer bör folkvalda på lokal, regional, nationell och europeisk nivå se till att deras myndigheter, organ och organisationer i det löpande arbetet informerar om det egna verksamhetsområdets europeiska dimension. Regionkommittén erinrar i sammanhanget om att en broschyr om god praxis som innehåller exempel på konkreta åtgärder som har genomförts på lokal och regional nivå i samband med lanseringen av Plan D (demokrati, dialog och debatt) håller på att utarbetas som en följd av detta yttrande.

1.17 ReK anser att det är nödvändigt att komplettera Plan D med en fjärde dimension, *decentralisering*, vid sidan av *demokrati*, *dialog* och *debatt*. Detta bör ske genom att man använder de

lokala och regionala myndigheterna i kommunikationen utåt. Dessa har en grundläggande roll i sammanhanget med tanke på deras befogenheter, och de kan bidra i samband med olika forum, initiativ och debatter. Utgångspunkten för debatten bör vara dessa lokala och regionala forum där de folkvalda bör delta (från lokal och regional nivå, men också från nationell och europeisk nivå), liksom företrädare för det civila samhället och medborgarsammanslutningar. Resultaten av debatten i dessa forum skall sedan presenteras för de nationella parlamenten och för Europaparlamentet i Strasbourg.

2. Regionkommittén och EU:s kommunikationspolitik

2.1 Regionkommittén ser positivt på samordningen med de lokala och regionala myndigheterna. Det flernivåstyre som EU och regionernas står för ger också möjlighet till kommunikation på flera nivåer, med åtgärder som är särskilt inriktade på ömsesidig erkänsla, i linje med subsidiaritetsprincipen. Regionkommittén utgår från att de lokala och regionala myndigheterna aktivt involveras i EU:s kommunikationspolitik. Med tanke på mångfalden inom unionen och med hänvisning till subsidiaritetsprincipen är det de myndigheter som befinner sig närmast medborgarna som är bäst lämpade att föra en dialog med medborgarna om Europaprojektet.

2.2 Mot denna bakgrund välkomnar kommittén vitboken om EU:s kommunikationspolitik baserad på en förstärkt dialog, närhet till medborgarna samt decentralisering, men vi beklagar avsaknaden av politisk vision vilket gör dokumentet giltigt endast som instrument. ReK vill i synnerhet framhäva frånvaron av en strategisk vision om EU:s karaktär och roll när det gäller att skydda och främja de europeiska medborgarnas intressen och behov under de kommande åren.

2.3 Kommittén gläder sig åt att de lokala och regionala myndigheternas roll – särskilt de lokala och regionala medierna – erkänns i vitboken när det gäller att upprätta en dialog med medborgarna och skapa aktivt engagemang i regioner och kommuner för de europeiska frågorna. ReK anser att man genom lämpliga åtgärder (workshops, genom att bjuda in journalister till Bryssel) bör skapa bättre band mellan mediernas omfattande nätverk av korrespondenter i Bryssel och redaktionerna ute på fältet. ReK vill i detta sammanhang påminna om att de lokala och regionala myndigheterna för att kunna arbeta effektivt behöver lämpliga operativa resurser.

2.4 Kommittén understryker att EU tack vare sina egna insatser och med bidrag från de lokala och regionala folkvalda förfogar över ett demokratiskt ramverk som är lämpligt för att återupprätta dialogen med medborgarna, utveckla den europeiska medborgaranda och anpassa gemenskapsåtgärderna i enlighet med närhetsprincipen. ReK vill påminna om att den lokala och regionala pressen utgör en primär kanal för att kommunicera med medborgarna.

2.5 Regionkommittén beklagar den marginella roll som den tilldelas i vitbokens förslag men är redo att själv ta ansvar för att stimulera och samordna i mötet mellan å ena sidan lokala

och regionala myndigheter och å andra sidan den lokala och regionala pressen och att därigenom inom ramen för samarbetet med de övriga EU-institutionerna bidra på ett mycket aktivt sätt i detta skede av reflexionsperioden. Kommittén vill i detta sammanhang understryka behovet av att säkerställa ökade budgetresurser för de lokala och regionala myndigheterna, som bör tilldelas anslag som är tillräckliga för att de skall kunna bidra till en ny informations- och kommunikationspolitik.

2.6 Regionkommittén välkomnar i detta sammanhang att överläggningar har inletts med berörda tjänster inom Europeiska kommissionen om utformning av ett tillägg till samarbetsavtalet mellan ReK och Europeiska kommissionen, förnyat i november 2005, om informations- och kommunikationspolitiken.

2.7 Kommittén vill bidra till en europeisk stadga eller uppförandekod för kommunikation och uppmanar kommissionen att precisera de centrala idéerna, målen och mervärdet för detta dokument.

2.8 Kommittén bedömer det som nödvändigt att koppla kommunikationspolitiken till politiken för ett aktivt medborgarskap genom åtgärder som stöder högprofilevenemang, informationsstudier och -instrument, plattformar för dialog och diskussion som vänder sig till en så stor, gränsöverskridande publik som möjligt och berör frågor som är angelägna för allmänheten, t.ex. sysselsättning, stads- och landsbygdsutveckling, säkerhet, invandring, miljöskydd och energi och där EU:s insatser medför ett absolut mervärde. Dessa ämnen har också ett stort inflytande på de lokala och regionala myndigheternas politik. På så sätt kommer EU att bli mer konkret för medborgarna.

2.9 ReK konstaterar att ett av vitbokens mål är en bättre förståelse för den allmänna opinionen med hjälp av Eurobarometerundersökningar, och föreslår att opinionsundersökningarna anpassas mer till den lokala och regionala nivån och att Eurobarometern får en bättre koppling till ReK och dess ledamöter. Lokala och regionala aktörer inom offentliga myndigheter är själva de mest omedelbara antennerna för medborgarnas åsikter.

2.10 Kommittén anser att utbildningsprogram bör införas med kurser i EU-medborgarskap för att sprida kunskap om det europeiska projektet, dess grundläggande värderingar, uppkomst, ursprungliga målsättning och utmaningar för framtiden. I såväl skolornas läroplaner som på universiteten bör tillgång till timplaner och lärarkår säkerställas.

2.11 Kommittén föreslår en europeisk informationspolitik som ger EU möjlighet att få tillgång till oberoende medieverktyg och önskar i synnerhet att instrument för att förmedla Europa till medborgarna utvecklas inom regionala nyhetsbyråer, liksom utbildningsprogram om kommunikation för offentliga tjänstemän. Dessutom bör *Europe by Satellite* övergå från att vara ett audiovisuellt instrument till att bli en verklig europeisk nyhetsbyrå.

2.12 ReK föreslår att man förstärka enkla decentraliserade finansieringsmöjligheter för att främja mindre icke-statliga organisationer i syfte att stödja deras direkta EU-informationsarbete gentemot medborgarna, t.ex. dialoger, utbildningar och broschyrer som avpassats till de regionala behoven eller Brysselbesök.

2.13 ReK rekommenderar att denna information tas fram och sprids av de regionala och lokala organisationerna. Kommittén hoppas att övriga EU-institutionerna inrättar ett

permanent samarbete med kommittén i syfte att tillsammans utforma de fastställda kommunikations- och informationsplanerna.

2.14 Avslutningsvis är det ReK:s åsikt att EU:s information skall betraktas som en självklar källa som lokala, regionala och nationella myndigheter, organ och organisationer samt olika medier kan använda för att ge korrekt och fullständig information.

Bryssel den 15 juni 2006

Regionkommitténs
ordförande
Michel DELEBARRE
